

Sygnatura akt XVIII C 329/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Agnieszka Śliwa

Protokolant: Karolina Jeżewska

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2015 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w Poznaniu, Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto, Skarbowi Państwa - Prokuratorowi Prokuratury Rejonowej P.

o zapłatę

1. Powództwo oddala.
2. Zasadza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR del. do SO Agnieszka Śliwa

UZASADNIENIE

Powód J. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu, Prezesa Sądu Rejonowego (...) w P., Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. w P. kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że Prokuratura Rejonowa P. nadzorowała postępowanie przygotowawcze, w którym powód był podejrzany o popełnienie 5 czynów dotyczących przywłaszczenia na szkodę (...) SA, z art. 284§2 k.k. W dniu 19 kwietnia 2001 r. zabezpieczono stanowiące własność powoda dokumenty, w tym papiery wartościowe w postaci weksli i czeków, mimo że nie miały one związku ze sprawą. Wśród tych dokumentów było m.in. 7 weksli wstawionych przez K. i K. M. (1) oraz 4 weksle wystawione przez samego K. M. (1). Były to weksle in blanco na kwotę 100.000 zł bez powiązania z deklaracją wekslową. Powód wskazał, że nie posiadając weksli nie mógł dochodzić tych należności. Powód podniósł, że weksle te nie figurują w postanowieniu o dowodach rzeczowych, a szereg dowodów rzeczowych stanowiących własność powoda zaginęło. Powód zarzucił, że w toku postępowania karnego zwracał się o zwrot papierów wartościowych, co do chwili obecnej nie nastąpiło. Zdaniem powoda fakt przetrzymywania przez szereg lat papierów wartościowych bez konieczności wynikającej z potrzeb postępowania karnego i fakt ich zagubienia stanowią czyn niedozwolony popełniony przy wykonywaniu władzy publicznej, za który odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa. Powód zaznaczył, że niniejszym pozwem dochodzi roszczenia jedynie co do jednego z zaginionych w toku postępowania weksli, tj. jednego weksla podpisanego przez K. M. (1).

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej kosztów zastępstwa

procesowego stosownie do treści art. 98 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powoda, wskazując, że termin przedawnienia upłynął w 2005 r., bowiem już w dniu 26 września 2002 r., kiedy to powód otrzymał postanowienie o dowodach rzeczowych wiedział, że weksle nie zostały w nim ujęte, a więc wiedział i o ewentualnej szkodzie i o podmiocie zobowiązanym do jej naprawienia. Pozwany zakwestionował też żądanie co do zasady i co do wysokości. Pozwany zarzucił, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanego tj. szkody, bezprawności i związku przyczynowego. Pozwany podniósł, że działania pozwanego podjęte w toku postępowania przygotowawczego były w granicach porządku prawnego. Pozwany zarzucił, że z protokołu przeszukania nie wynika, aby zatrzymano cztery weksle wystawione tylko przez K. M. (1), nazwisko to widnieje jedynie na wskazanej w protokole deklaracji wekslowej. Pozwany wskazał nadto, że w niniejszym postępowaniu nie powinna być badana merytoryczna zasadność i poprawność postanowienia o dowodach rzeczowych z dnia 25 września 2002 r. Powodowi przysługiwały stosowne środki zaskarżenia do jego kwestionowania. Skoro powód z nich nie skorzystał, wyłączona jest obecnie możliwość oceny bezprawności wyrządzonej tą czynnością. Postępowanie o zasądzenie odszkodowania nie może być bowiem trybem wzruszenia prawomocnych orzeczeń, które miały doprowadzić do powstania szkody. W toku postępowania karnego powodowi zwracano sukcesywnie te z przedmiotów, które stały się zbędne do dalszego postępowania, a nie było w ich przypadku wątpliwości co do prawa dysponowania nimi. Ubocznie pozwany zaznaczył, że zabezpieczenie pozostałych dowodów, w tym weksli było związane z innymi postępowania karnymi prowadzonymi w związku z osobą powoda m. in. przez Prokuraturę Apelacyjną w Łodzi (...), Sąd Okręgowy w Zielonej Górze II (...), (...), który zastrzegł sobie prawo uznania niektórych z zabezpieczonych dokumentów za dowody rzeczowe. Pozwany zaprzeczył też, aby weksel wystawiony przez K. M. (1) opiewający rzekomo na kwotę 100.000 zł został zagubiony w związku z działalnością którejkolwiek objętej pozwem jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa. Pozwany zaznaczył, że brak jest także podstaw do uznania, aby działanie Sądu Okręgowego w Poznaniu czy Sądu Rejonowego (...) w P. polegające na złożeniu do depozytu w trybie art. 231§1 k.p.k. dowodów rzeczowych było niezgodne z prawem. Z uzasadnienia wyroku z dnia 1 grudnia 2009 r. wynika, że w toku postępowania powstała wątpliwość co do osoby uprawnionej do odbioru dowodów rzeczowych, w tym czeków i weksli, wywołana toczącymi się przeciwko J. K. postępowaniami, w których oskarżony był m.in. o działanie na szkodę kilku spółek, których dotyczy zgromadzona dokumentacja i papiery wartościowe. Pozwany podniósł też, że powód nie udowodnił, aby faktycznie dysponował wekslem in blanco wystawionym przez K. M. (1) na kwotę 100.000 zł, by weksel ten został zatrzymany w toku postępowania przygotowawczego (...), a następnie został zagubiony, nadto by przysługiwało mu roszczenie o zapłatę należności zabezpieczonej tym wekslem oraz by zaistniały okoliczności uzasadniające jego wypełnienie, by weksel był ważny, by puszczono go w obieg i zrealizowano.

W piśmie z dnia 8 października 2012 r. powód podtrzymał swoje stanowisko. Podkreślił, że odpowiedzialność Skarbu Państwa – Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. wynika z faktu zagubienia w toku postępowania przygotowawczego czterech weksli in blanco wystawionych przez K. M. (1) na kwotę 100.000 zł każdy. Weksle zostały ujęte pod poz. 69 protokołu przeszukania, a pozwem powód dochodzi pierwszego z zaginionych weksli. Z kolei odpowiedzialność Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego (...) w P. wynika z przyjęcia aktu oskarżenia do rozpoznania, mimo że nie odpowiadał warunkom formalnym i Sąd oddalił wnioszek powoda o zwrot sprawy do postępowania przygotowawczego uznając dowody za zbędne, a w wyroku się na nie powołał. Natomiast odpowiedzialność Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu wynikać ma z braku należytej staranności przy wykonywaniu czynności nadzorczych nad Sądem Rejonowym (...) w P. w postępowaniu apelacyjnym, gdyż wyrok Sądu I instancji został utrzymany w mocy w całości, w tym co do rozstrzygnięcia o dowodach rzeczowych, co usankcjonowało bezprawne przetrzymywanie weksli. Zdaniem powoda, bezprawność działania polega na w/w czynnościach, naruszeniu art. 231§1 i 2 lub 3 k.k., art. 228§1 k.p.k., 230 k.p.k. Powód zaznaczył, że weksle wystawione przez K. M. (1) na kwotę po 100.000 zł każdy zostały wystawione zgodnie z ustną deklaracją zawartą między powodem a K. M. (1), a podstawą ich wystawienia było dokonanie wykupu w banku (...) Oddział w W. zobowiązań wekslowych K. M. (1). Zobowiązanie wekslowe nie powstało, gdyż weksel nie został wypełniony, jednak nie wynika to z zaniedbania powoda. Powód zaznaczył, że z uwagi na upływ terminu przedawnienia roszczenia podstawowego utracił prawo do wypełnienia weksla, nie mógł

go wypełnić z uwagi na zatrzymanie weksla, weksel nie został puszczony w obieg ani zrealizowany. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem powód podniósł, że przedawnienie nie nastąpiło, gdyż zaniedbania funkcjonariuszy publicznych stanowią występki z art. 231§1 i 2 k.k.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. K. i K. M. (1) współpracowali w ramach prowadzonych działalności w zakresie handlu wierzytelnościami. Współpraca polegała na tym, że powód wykupywał wierzytelności wobec spółki (...), której prezesem był K. M. (1) po to, aby zbyć je K. M. (1) i na zabezpieczenie płatności z tego tytułu otrzymywał weksle wystawione przez spółkę lub osobiście przez K. M. (1).

Dowód: zeznania świadka K. M. (1) – k. 169-172, 456-457 zeznania powoda – k. 152-155 w zw. z k. 886

W ramach tej współpracy Zachodnia Giełda (...) Wierzytelnościami „In - (...)M.” Sp. z o.o. w Z., której prokurentem był wówczas J. K., dokonała wykupu z własnych środków oraz ze środków własnych J. K. wierzytelności Banku (...) w W. wobec spółki (...) ujętej w wekslach wystawionych przez (...). W celu uzyskania tych weksli wystawionych przez spółkę (...), K. M. (1) w dniu 11 maja 1998 r. w T. wystawił cztery weksle in blanco na kwotę 100.000 zł każdy na zlecenie Zachodniej Giełdy (...) Wierzytelnościami „In - (...)M.” Sp. z o.o. w Z.. Weksle te podpisane przez K. M. (1) miały zabezpieczyć płatności za wykupioną wierzytelność wobec spółki (...). Do tych czterech weksli była sporządzona na piśmie w dniu 11 maja 1998 r. w T. jedna deklaracja wekslowa. W wekslach wpisana była data wystawienia, kwota 100.000 zł i podpis wystawcy – K. M. (1).

Dowód: zeznania powoda – k. 152-155 w zw. z k. 886 , zeznania świadka K. M. (1) – k. 169-172

K. M. (1) nie otrzymał jednak wierzytelności wobec spółki (...), tj. weksli wystawionych przez tę Spółkę. K. M. (1) w związku z nieotrzymaniem weksli Spółki (...) zażądał od J. K. zwrotu wystawionych przez siebie weksli, jednak bezskutecznie.

Dowód: zeznania świadka K. M. (1) – k. 169-172, 456-457

W dniu 11 maja 1998 r. w T. została podpisana przez K. M. (1) deklaracja wekslowa dotycząca 4 weksli: na kwotę 100.000 zł (...) Sp. z o.o. Ż., na kwotę 100.000 zł (...) Sp. z o.o. Ż., na kwotę 100.000 zł B. – P., na kwotę 100.000 zł B. – P. na zlecenie (...)In - (...)M.” Sp. z o.o. (...), tytułem zabezpieczenia umowy zlecenia wykupu wierzytelności, zgodnie z otrzymanymi dokumentami: umową zlecenia z dnia 11 maja 1998 roku. W treści deklaracji wskazano, że przyjmujący weksle (...)In - (...)M.” Sp. z o.o. (...) ma prawo podać weksel /weksle do dyskonta w swoim banku w przypadku: 1) wycofania się zleceniodawcy z umowy zlecenia w momencie, gdy zleceniobiorca nabędzie wymienione (w umowie z dnia 11 maja 1998 r.) wierzytelności, 2) braku płatności od (...)In - (...)M.” Sp. z o.o. zleceniodawcy za wykupione wierzytelności zgodnie z umową (z dnia 11 maja 1998 r.).

Dowód: kopia deklaracji – k. 885

Samochód marki BMW Z-3 o numerze rejestracyjnym (...) był przedmiotem leasingu. W kwietniu 2002 r. znajdował się w posiadaniu powoda J. K. i był przechowywany na parkingu przy ul. (...) w P.. W samochodzie tym znajdowały się teczki z dokumentami i walizka.

Dowód: zeznania powoda – k. 152-155 w zw. z k. 886

W dniu 19 kwietnia 2002 r. funkcjonariusze Komisariatu Policji S. w P. dokonali zatrzymania samochodu marki BMW Z-3 o nr rejestracyjnym (...) na parkingu przy ul. (...) i przeszukania jego zawartości.

Dowód: zeznania powoda – k. 152-155 w zw. z k. 886

Z przeszukania został sporządzony protokół własnoręczny pisemny. Pod poz. 69 znalazł się zapis o treści:

„koszulka wraz z:

deklaracja wekslowa z dn 11.05.1998r. na K., K. M. (2) wystawiona na 4 weksle po 100.000 zł każdy na zlecenie (...) sp. z o.o. plus 3 szt. weksli na 100.000 zł każdy na nazwisko K.K. M. plus deklaracja wekslowa z dnia 11.05.1998r. na nazwisko K. M. (1) na zlecenie (...) In (...) M. Z. G. (nieczytelne) 4 weksle po 100.000 zł każdy plus 4 szt. weksli na zlecenie 2 szt. (...) W., 1 szt. P. K. i 1 szt. O. W. na 100.000 zł każdy -----

plus 3 szt. weksli na 100.000 zł każdy na zlecenie (...) SA) plus 1 szt. weksła na kwotę 100.000 zł na zlecenie (...) S.A. W. -----”.

Dowód: własnoręczny protokół przeszukania – k. 186-211

Protokół został przepisany maszynowo. Pod poz. 69 znalazł się zapis o treści „koszulka wraz z: deklaracja wekslowa z dnia 11.05.1998r. na nazwisko K., K. M. (2) wystawiona na 4 weksle po 100.000 zł każdy na zlecenie (...) sp. z o.o.

plus 3 szt. weksli na 100.000 zł każdy na nazwisko K.K. M.

plus deklaracja wekslowa z dnia 11.05.1998r. na nazwisko K. M. (1) na zlecenie (...) In (...) M. Z. G. 4 weksle po 100.000 zł każdy

plus 4 szt. weksli na zlecenie 2 szt. (...) W., 1 szt. P. K. i 1 szt. O. W. na 100.000 zł każdy

plus 3 szt. weksli na 100.000 zł każdy na zlecenie (...)

plus 1 szt. weksła na kwotę 100.000 zł na zlecenie (...) S.A. W.”.

Dowód: maszynowy protokół przeszukania – k. 5-13

Rzeczy zatrzymane zgodnie z w/w protokołem zostały zabrane przez funkcjonariuszy policji celem dołączenia do akt sprawy PG-JN-11. Były przechowywane w Komisariacie Policji P. w zamkniętej na klucz szafie pancерnej, do której dostęp miały osoby pracujące w tym pokoju.

Bezsporne, nadto dowód: własnoręczny protokół przeszukania – k. 186-211, maszynowy protokół przeszukania – k. 5-13 , zeznania świadka J. N. – k. 335, zeznania świadka J. J. – k. 335-336

W dniu 23 kwietnia 2002 r., 21 maja 2002 r. wydano J. K. część zatrzymanych przedmiotów. Nie było wśród nich weksli wystawionych przez K. M. (1) na kwotę po 100.000 zł.

Dowód: pokwitowania – k. 518-520

W dniu 25 września 2002 r. zostało wydane postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych w sprawie (...) /15 (PG-JN-11/02) przeciwko J. K. o przywłaszczenie przedmiotów leasingu na szkodę firmy (...) SA w P.. W postanowieniu tym nie zostały wymienione 4 weksle na nazwisko K. M. (1) po 100.000 zł każdy.

Dowód: postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych – k. 15-18, 212-215 , zeznania świadka J. J. – k. 335-336

Powód otrzymał powyższe postanowienie jeszcze w dniu 26 września 2002 r. i go nie zaskarżył.

Dowód: zeznania powoda – k. 152-155 w zw. z k. 887, postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych – k. 212-215

W dniu 26 września 2002 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej P. prowadzący i nadzorujący postępowanie przygotowawcze (...) /15 wyraził zgodę na wypożyczenie dokumentów zabezpieczonych jako dowody rzeczowe w sprawie (...) /15 przeciwko J. K. do CBS KP Policji z siedzibą w K..

Dowód: pismo z dnia 26 września 2002 r. - k. 19, 216, 524

Dowody rzeczowe wymienione w postanowieniu w przedmiocie dowodów rzeczowych zostały wypożyczone najpierw do (...) Biura (...) Komendy Głównej Policji w K., a następnie przekazane w dniu 28 listopada 2002 r. do (...) Biura (...) Komendy Głównej Policji w Ł.. Nie zostały wpisane do repertorium dowodów rzeczowych Prokuratury Rejonowej P. w P. w 2002 r.

Dowód: pokwitowanie – k. 14 , 305-306, 528, 729-730, notatki i pisma – k. 513, 514, 529-532, 630, 631, 632-636, 727-728, 731-732, zeznania świadka D. N. – k. 396

Wśród dokumentów przekazanych do Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi znajdowały się m.in. 3 weksle in blanco na kwotę 100.000 zł każdy z nich, z podpisami wystawców K. M. (1) i K. M. (2). Nie było wśród nich 4 weksli na nazwisko K. M. (1) na zlecenie po 100.000 zł każdy.

Dowód: zestawienie – k. 20, notatka –k. 21, protokół oględzin – k. 238-304 , 650-716

Po przekazaniu do Sądu aktu oskarżenia w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Poznaniu w sprawie (...) prowadził z Prokuraturą Rejonową P. korespondencję co do przekazania dowodów rzeczowych do Sądu.

Dowód: pisma – k. 217-233 , 522-523

Na rozprawie w dniu 27 września 2006 r. w Sądzie Rejonowym w Poznaniu w sprawie V K 502/06 Sąd nie uwzględnił wniosku J. K. złożonego w dniu 28 czerwca 2006 r. o zwrot sprawy prokuraturze w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego. J. K. na rozprawie tej oświadczył, że „kto zapłaci za te przeterminowanej weksle”.

Dowód: protokół z dnia 28 czerwca 2006 r. – k. 81-84, protokół z dnia 27 września 2006 r. – k. 73-80

W dniu 27 września 2006 r. Prokuratura Apelacyjna w Łodzi zwróciła do Prokuratury Rejonowej P. do sprawy (...) wypożyczone dowody rzeczowe z tej sprawy wymienione w postanowieniu o dowodach rzeczowych z dnia 25 września 2002 r. Z uwagi na różnice w opisie dowodów rzeczowych w tym postanowieniu oraz w katalogu zwracanych dowodów rzeczowych niemożliwe było stwierdzenie czy brakuje dowodów rzeczowych oznaczonych jako: plisa (...) SA z dnia 26.08.95, pisma z dnia 6.04.01 T., teczki z cesją PPHU (...), teczki wraz z umową o kredyt, cesji praw 28.01.2000 r., 15 kart kserokopii, dokumentów z poświadczeniami z dnia 25.07.01 z pełnomocnictwem. Pozostałe dowody rzeczowe wymienione w postanowieniu z dnia 25 września 2002 r. zostały zwrócone przez Prokuraturę Apelacyjną w Łodzi do Prokuratury Rejonowej P..

Dowód: pismo z zestawieniem – k. 533-629 , notatka – k. 635-636, protokół oględzin – k. 650-716, zeznania świadka T. Z. – k. 396-398

W kwietniu 2006 r. powód został tymczasowo aresztowany. W areszcie przebywał 18 miesięcy do listopada 2007 r. Podczas tymczasowego aresztowania w latach 2006-2007 powód przeglądał akta sprawy (...) ((...)) i zorientował się, że wśród zatrzymanych w wyniku przeszukania samochodu BMW dokumentów brak jest m.in. weksli wystawionych przez K. M. (1), jednego z których dotyczy pozew złożony w niniejszej sprawie.

Dowód: zeznania powoda – k. 887

Pod sygn. akt 1 Ds. 6263/06, na skutek zawiadomienia złożonego przez J. K. w dniu 24 października 2006 r., było prowadzone przed Prokuraturą Rejonową P. w P. postępowanie w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy policji poprzez usunięcie w okresie od września 2002 r. do 28 listopada 2002 r. stanowiących dowód w sprawie karnej (...) Prokuratury Rejonowej P. dokumentów w postaci sześciu weksli in blanco wystawionych przez R. H. i J. O., weksli wystawionych na zlecenie firmy (...) oraz innych bliżej nie sprecyzowanych dokumentów zabezpieczonych od J. K., w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy policji poprzez usunięcie w

okresie od września 2002 r. do 28 listopada 2002 r. stanowiących dowód w sprawie karnej (...) Prokuratury Rejonowej P. dokumentów w postaci weksli, pokwitowań i innych dokumentów, a następnie wydania ich J. K..

Śledztwo w tej sprawie zostało prawomocnie umorzone postanowieniem z dnia 31 stycznia 2007 r. wobec tego, iż czynu nie popełniono.

Dowód: postanowienie o wydzieleniu materiałów do odrębnego postępowania – k. 515-517, protokoły przesłuchania w sprawie 1 Ds. 6263/06 – k. 307-316, 637-649, 722-726, 735-746, 813-816, postanowienie z dnia 31 stycznia 2007 r. – k. 316-323, zawiadomienie – k. 717-721

W dniu 18 kwietnia 2007 r. Prokuratura Rejonowa P. w P. przekazała do Sądu Rejonowego w Poznaniu do sprawy V K 502/06 dowody rzeczowe zgodnie z postanowieniem w przedmiocie dowodów rzeczowych z dnia 25 września 2002 r. poza dokumentami wymienionymi w pozycjach 41 – 3 sztuk weksli wystawionych na różne firmy, poz. 54 – teczka z cesją PPHU (...), poz. 57 – 26 kart a-4 B. N., poz. 58 – cesja praw z 28.01.2000 r., poz. 59 – teczka z weksłami 3 szt. na firmę (...) sp. z o.o. i cesja, poz. 67 – pokwitowanie odbioru dokumentów z dn. 12.03.2000 firma (...), poz. 120 – pismo z 16.08.00, poz. 125 – umowa z dn. 22.06 + inne pisma, poz. 128 – Polisa (...), poz. 130 – List Urząd Skarbowy Z.. Po komisyjnym przejrzaniu dokumentów stwierdzono brak powyższych dowodów rzeczowych, stwierdzając, że zostały pobrane z KP S. przez kom. D. naukę z CBS w K. i po finalnym przekazaniu ich do Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi nie zostały zwrócone Prokuraturze Rejonowej P..

Dowód: pismo z dnia 18 kwietnia 2007 r. – k. 23, 233

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie (...) (poprzednio (...)) Sąd Rejonowy (...) w P. uznał J. K. winnego popełnienia pięciu czynów przywłaszczenia mienia na szkodę firmy (...) SA Oddział w P.. W wyroku tym na podstawie art. 231§1 k.p.k. Sąd zarządził złożyć do depozytu sądowego dowody rzeczowe zabezpieczone w sprawie w postaci dowodów wymienionych w postanowieniu o dowodach rzeczowych z dnia 25 września 2002 r. za wyjątkiem dowodów rzeczowych, które zwrócono oskarżonemu J. K. zgodnie z postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2007 r. a także z dnia 28 listopada 2007 r., przechowywane w Oddziale Dowodów Rzeczowych pozycja 164/2007 oraz w Oddziale Finansowym – pozycja 53/07 depozytu wartościowego – dokumentarnego (czeki i weksle) – do czasu wyjaśnienia uprawnienia do odbioru rzeczy. Wyrok ten J. K. zaskarżył w całości. Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 28 września 2010 r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Dowód: wyrok jw. – k. 87-89, 90, apelacja – k. 85-86

W dniu 9 maja 2011 r. J. K. został poinformowany przez Sąd Rejonowy (...) w P. w sprawie (...)/3, że zatrzymane w postępowaniu przygotowawczym (...) weksle i czeki zostały objęte rozstrzygnięciem Sądu w przedmiocie orzeczenia o dowodach rzeczowych zawartym w prawomocnym wyroku z dnia 1 grudnia 2009 r., gdzie zarządzono ich złożenie na przechowanie w Oddziale Finansowym pod pozycją depozytu wartościowego – dokumentarnego: weksle i czeki, aż do czasu wyjaśnienia uprawnienia do odbioru ww. dokumentów.

Dowód: pismo z dnia 9 maja 2011 r. – k. 24

Pismami z dnia 21 kwietnia 2011 r., nadanymi dnia 27 kwietnia 2011 r. J. K. wezwał Sąd Okręgowy w Poznaniu, Sąd Rejonowy (...) w P., Prokuraturę Rejonową P. w P. do zapłaty do dnia 10 maja 2011 r. kwoty 2.200.000 zł tytułem odszkodowania za zatrzymane weksle i czeki do postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową P. w P. i Sąd Rejonowy (...) w P. sygn. akt (...), (...).

Dowód: pisma jw. z dowodami nadania – k. 25-27

Żaden z czterech weksli podpisanych przez K. M. (1) na kwoty po 100.000 zł nie został przedstawiony do zapłaty.

Bezsporne, nadto dowód: zeznania świadka K. M. (1) – k. 169-172, 456-457 zeznania powoda – k. 152-155 w zw. z k. 886

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu powyżej wymienione dowody.

Zeznania świadka K. M. (1) Sąd ocenił jako wiarygodne. Świadek zeznawał dwukrotnie. Jego zeznania są spójne, tworzą logiczną całość. Wyjaśniają zasady współpracy świadka i powoda. Nie neguje ich żaden zebrany w sprawie wiarygodny materiał dowodowy. Z uwagi na znaczny upływ czasu od opisywanych zdarzeń, świadek nie pamiętał niektórych szczegółowych z nimi związanych.

Zeznania świadka J. N., który brał udział przy przeszukaniu samochodu BMW były wiarygodne. Świadek pisał własnoręczny protokół przeszukania, jednak z uwagi na upływ czasu i ilość prowadzonych spraw nie pamiętał szczegółów okoliczności istotnych dla sprawy. Odczytując treść sporządzonego przez siebie własnoręcznie protokołu przeszukania świadek J. N. w pozycji 69 protokołu odczytał „plus deklaracja wekslowa z dnia 11.05.1998r. na nazwisko K. M. (1) na zlecenie (...) In (...) M. na 4 weksle po 100.000 zł”. Świadek podał, że nie może stwierdzić jednoznacznie czy były tutaj 4 osobne weksle na nazwisko K. M. (1) czy była tylko deklaracja wekslowa opiewająca na cztery weksle, ale bez dołączonych weksli. Świadek odczytując analizowany zapis był jednak przekonany, że w tym sformułowaniu przed słowem „4 weksle o 100.000 zł” nie ma słowa „plus”. Zaznaczył, że opisywał dokumenty podając takie informacje, które umożliwiłyby jego identyfikację.

Zeznania świadka W. S., który brał udział przy przeszukaniu samochodu BMW nie były w przeważającej mierze przydatne do rozstrzygnięcia sprawy. Świadek nie pamiętał okoliczności związanych z tą czynnością, również po okazaniu mu protokołu przeszukania.

Zeznania świadka J. J., sporządzającej postanowienie o dowodach rzeczowych, były wiarygodne. Świadek nie pamiętała szczegółowych okoliczności związanych ze sprawą. Pamiętała, że prowadziła taką sprawę, jednak z uwagi na upływ czasu nie potrafiła przedstawić szczegółów zdarzeń istotnych dla sprawy.

Zeznania świadka D. N., który we wrześniu 2006 r. odbierał dokumenty zabezpieczone w przeszukaniu samochodu BMW z KP w P. do CBS KP Policji z siedzibą w K., a następnie przekazał do CBS w Ł. również nie były w przeważającej mierze przydatne do rozstrzygnięcia sprawy. Świadek nie pamiętał szczegółów okoliczności związanych z tą czynnością. Świadek zeznał, że wśród dokumentów mogły być weksle, nie pamiętał jednak czy były oryginały weksli czy ich kserokopie, weksle in blanco. Przede wszystkim świadek nie pamiętał czy wśród weksli były weksle podpisane przez K. M. (1).

Zeznania świadka T. Z., prokuratora nadzorującego postępowanie (...)/15 były wiarygodne, ale świadek z uwagi na upływ czasu nie pamiętał szczegółowych okoliczności związanych ze sprawą. Świadek pamiętał, że na etapie przekazania dowodów rzeczowych do prokuratury stwierdzano pewne braki, jednak nie potrafił określić jakie konkretnie, nie kojarzył też nazwiska K. M. (1). Stwierdził, że wśród zabezpieczonych dowodów mogły być jakieś weksle, ale nie pamiętał przez kogo wystawione.

Zeznania świadka M. B. (k. 951), obecnego przy przeszukaniu pojazdu BMW nie były przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy. Świadek z uwagi na upływ czasu nie pamiętał szczegółowych okoliczności związanych ze sprawą. W szczególności świadek nie pamiętał ile weksli i przez kogo wystawionych zostało zatrzymanych w czasie przeszukania. Kojarzył jedynie nazwę (...) oraz że wśród zatrzymanych rzeczy były jakieś weksle i dokumenty. Nie kojarzył nazwiska K. M. (1).

Zeznania powoda Sąd ocenił jako wiarygodne w części. Sąd nie dał im wiary co do tego, że weksle spółki (...) wykupione w banku (...) zostały przekazane K. M. (1). Świadek M. zaprzeczył tej okoliczności, natomiast powód nie przedstawił żadnych dowodów na powyższe. Powód nie wykazał także swoich twierdzeń co do indosowania na niego przez (...) weksli wystawionych przez K. M. (1). Również jako niewiarygodne Sąd ocenił zeznania powoda co do tego, że nie było warunków wypełnienia przedmiotowego weksla in blanco, gdyż nigdy w żadnych deklaracjach wekslowych takich warunków nie było. Przeczą temu zeznania K. M. (1), a także treść deklaracji wekslowej złożonej w dniu 10 listopada 2015 r. przez pozwanego do akt sprawy. Niezależnie od tego czy dotyczyła ona również weksła,

którego dotyczy niniejsze postępowanie, treść tej deklaracji, zawierająca warunki dochodzenia należności z weksli przez (...) w Z., przeczy zeznaniom powoda, iż w deklaracjach wekslowych takich warunków nie było. Podkreślić trzeba, że o niewiarygodności zeznań powoda co do treści deklaracji wekslowej świadczy także fakt, że w pozwie powód wskazywał, że w ogóle nie było deklaracji wekslowej związanej z przedmiotowymi wekslami wystawionymi przez K. M. (1), w kolejnym piśmie że była deklaracja ale ustna, by następnie w toku wyjaśnień informacyjnych i zeznań podać, że jednak była jedna pisemna deklaracja wekslowa dotycząca 4 przedmiotowych weksli wystawionych przez K. M. (1). Za niewiarygodne Sąd uznał zeznania powoda co do tego, że wśród zatrzymanych w dniu 19 kwietnia 2002 r. dokumentów były 4 weksle wystawione przez K. M. (1) na kwotę po 100.000 zł każdy. Zapis w protokole przeszukania o tym nie świadczy (o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia), a sam powód w toku wyjaśnień informacyjnych przyznał, że twierdzi tak właśnie w oparciu o zapis protokołu. Nie przedstawił natomiast żadnych dowodów na potwierdzenie, że weksle te faktycznie znajdowały się w samochodzie BMW w chwili jego zatrzymania przez Policję. Zaznaczyć też należy, że część zeznań powoda stanowiła jego oceny i przypuszczenia wysnute na podstawie materiałów zawartych w aktach spraw, w tym postępowań karnych, a nie jego wiedzę o faktach, a zatem w tym zakresie nie stanowiła podstawy ustaleń faktycznych. W pozostałym zakresie zeznania powoda były wiarygodne, zgodne z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom stanowiącym podstawę ustaleń faktycznych, gdyż nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Odnośnie natomiast oceny tego, czy protokół przeszukania wymieniał w swojej treści 4 weksle wystawione przez K. M. (1) na kwoty po 100.000 zł będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Sąd oddalił wniosek powoda o zeznania świadka R. H.. Okoliczności, na które dowód z zeznań tego świadka został powołany nie miały bowiem znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Powód wyjaśnił, że R. H. to osoba, która wystawiła inny weksel, który zaginęła i osoba ta poinformowała powoda, że zwróciły się do niej jakieś osoby żądające zapłaty z tego weksla i na te okoliczności miał zostać przesłuchany. Świadek nie został zatem zawnioskowany na okoliczności dotyczące weksla będącego przedmiotem niniejszego postępowania.

Sąd oddalił wniosek powoda o zobowiązanie Banku (...) SA o podanie czy K. M. (1) lub J. K. wykupywali jakiegokolwiek zobowiązania wekslowe w oddziale tego banku w W. przed 2002 r. jako nie mający znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i nie stanowiły podstawy ustaleń faktycznych dokumenty na k. 748-803 dotyczące oględzin pojazdu C. (...) w dniu 3 kwietnia 2006 r., protokołu zatrzymania rzeczy w dniu 4 kwietnia 2006 r., wykazu przedmiotów zatrzymanych w toku postępowania Ds. 162/06 przez KM w G., oględzin dokumentów i rzeczy, umów przejęcia długów (...) Sp. z o.o.

Sąd zważył, co następuje:

Powód w niniejszym postępowaniu dochodził zapłaty odszkodowania za spowodowany działaniami organów publicznych brak możliwości dochodzenia roszczenia wekslowego o zapłatę kwoty 100.000 zł w oparciu o weksel własny in blanco wystawiony przez K. M. (1). Roszczenie powoda oparte jest na art. 417§1 k.c. Przepis ten stanowi, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Przesłanką odpowiedzialności z art. 417 k.c. jest niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Ze sformułowania tego wynika, że aby przepis art. 417 k.c. miał zastosowanie szkoda musi zostać wyrządzona „przy wykonywaniu władzy publicznej”, a więc działań w sferze nazywanej imperium, czyli polegających

na wykonywaniu funkcji władczych. Chodzi tutaj przy tym zarówno o działania jak i zaniechania władzy publicznej. Z przepisu art. 417 k.c. wynika nadto, że władze publiczne ponoszą odpowiedzialność za działania lub zaniechania, jeżeli są one „niezgodne z prawem”. Przesłankę „niezgodności z prawem” definiuje się w doktrynie niejednolicie. Według jednego z poglądów przesłankę tę należy interpretować zgodnie z cywilistycznym pojęciem bezprawności, tj. nie tylko jako zachowania naruszające normy prawne, ale też naruszające zasady współżycia społecznego. Jednak dominującym poglądem jest ten, zgodnie z którym w art. 417 k.c. przyjęto węższe znaczenie bezprawności, które nie obejmuje niezgodności z normami pozaprawnymi, jeżeli obowiązujące przepisy prawne same nie zawierają odesłania do norm pozaprawnych (np. zasad współżycia społecznego) (zob. A. Olejniczak [w:] A. Kidyba (red.) Kodeks Cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – Część ogólna, Lex2014 oraz wskazana tam literatura i orzecznictwo).

Aby odpowiedzialności odszkodowawcza Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego miała miejsce należy obok zdarzenia sprawczego ustalić nadto czy zaistniały pozostałe przesłanki odpowiedzialności deliktowej, tj. szkoda i związek przyczynowy. Mają tu bowiem zastosowanie również ogólne reguły dotyczące naprawienia szkody majątkowej i niemajątkowej oraz związku przyczynowego (art. 361, 444–448 k.c.). Odpowiedzialność za niezgodne z prawem działania organów władzy publicznej nie wymaga natomiast ustalenia zawinienia po stronie sprawcy szkody (zob. A. Olejniczak [w:] A. Kidyba (red.) Kodeks Cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – Część ogólna, Lex2014 oraz wskazana tam literatura i orzecznictwo).

Przy tym w sytuacji gdy szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, art. 417¹§2 k.c. ustanawia dodatkową przesłankę odpowiedzialności Skarbu Państwa, tj. wymóg uprzedniego, przed dochodzeniem naprawienia szkody stwierdzenia we właściwym postępowaniu ich niezgodności, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Podkreślić trzeba, że wszystkie opisane wyżej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa powinien w niniejszym postępowaniu wykazać powód, jako wywodzący z tych okoliczności skutki prawne (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 zd. 1 k.p.c.).

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, tj. zdarzenia sprawczego - niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, ani szkody jaka miałyby powstać w jego majątku w związku z takim działaniem.

I tak, po pierwsze powód nie wykazał zdarzenia sprawczego. Powód nie wykazał, aby w zatrzymanym w dniu 19 kwietnia 2002 r. pojeździe BMW Z-3 o numerze rejestracyjnym (...) znajdowały się przedmiotowe 4 weksle wystawione przez K. M. (1). Powód nie przedstawił dowodów potwierdzających powyższą okoliczność, a pozwany ją zakwestionował. Powód sam przyznał, iż jego twierdzenia, że weksle te znajdowały się wówczas w samochodzie i zostały zatrzymane przez funkcjonariuszy policji opiera o zapis protokołu przeszukania pojazdu zawarty w jego poz. 69. Tymczasem z zapisu tego nie wynika, aby w pojeździe znajdowały się i zostały zatrzymane przedmiotowe weksle. W ręcznie sporządzonym protokole znajduje się bowiem zapis „deklaracja wekslowa z dnia 11.05.1998r. na nazwisko K. M. (1) na zlecenie (...) In (...) M. Z. G. (nieczytelne) 4 weksle po 100.000 zł każdy”. Jak wynika przy tym z zeznań J. N. sporządzanego ten ręczny protokół, ów nieczytelny zapis na pewno nie oznaczał słowa „plus”, a został odczytany przez świadka jako prawdopodobnie słowo „na”. Oznaczałoby to, że zapis ten brzmi „deklaracja wekslowa z dnia 11.05.1998r. na nazwisko K. M. (1) na zlecenie (...) In (...) M. Z. G. na 4 weksle po 100.000 zł każdy”. Zapis o takiej treści jest przy tym zgodny ze sposobem opisywania innych deklaracji wekslowych w tym protokole. Już w tej samej poz. 69 na jej początku znajduje się bowiem opis innej deklaracji wekslowej brzmiącej: „deklaracja wekslowa z dn 11.05.1998r. na K., K. M. (2) wystawiona na 4 weksle po 100.000 zł każdy na zlecenie (...) sp. z o.o.”. Świadek J. N. zeznał przy tym, że opisywał tak zatrzymywane dokumenty, aby możliwa była ich identyfikacja. Niewątpliwie wskazanie jakich weksli, ilu sztuk weksli, opiewających na jakie kwoty dotyczy dana deklaracja służyło jej identyfikacji. Istotnym jest również, że wpisując zatrzymane dokumenty w ramach jednej pozycji dla ich oddzielenia używane było – co wynika jednoznacznie z treści protokołu – słowo „plus”. Tymczasem jak wynika z zeznań świadka J. N. i porównania pisowni owego nieczytelnego zapisu przed słowami „4 weksle po 100.000 zł każdy” ów nieczytelny zapis nie stanowił słowa „plus”. Pisownia tego zapisu nie odpowiada wcześniej zapisanym słowom „plus”. Świadek N.

zeznał też, że zapis ten nie jest słowem „plus”. Z zapisów w protokole wynika też, że opisując inne zatrzymane weksle zamieszczono szczegółowe informacje je dotyczące. I tak w tej samej poz. 69 po opisie innej deklaracji wekslowej brzmiącym: „deklaracja wekslowa z dn 11.05.1998r. na K., K. M. (2) wystawiona na 4 weksle po 100.000 zł każdy na zlecenie (...) sp. z o.o.” znajduje się zapis: „plus 3 szt. weksli na 100.000 zł każdy na nazwisko K.K. M.”. Wymienienie tych weksli poprzedzono zatem nie tylko słowem „plus” lecz szczegółowo weksle te opisano podając nie tylko kwotę na jaką opiewają, lecz i nazwisko osób wystawiających te weksle. Tymczasem w spornym fragmencie zapisu „deklaracja wekslowa z dnia 11.05.1998r. na nazwisko K. M. (1) na zlecenie (...) In (...) M. Z. G. (nieczytelne) 4 weksle po 100.000 zł każdy”, gdyby jego część „4 weksle po 100.000 zł każdy” miała dotyczyć weksli, a nie deklaracja wekslowych, nie byłby zawarty szczegółowy opis tych weksli, tj. prze kogo weksle te były wystawione. Jest to niezgodne z przyjętym sposobem opisu weksli i wskazanym przez świadka N. celem – opisaniem dokumentów w sposób umożliwiający identyfikację dokumentu. Zaznaczyć trzeba, że maszynowy protokół nie wpływa na powyższą analizę. Był bowiem sporządzony w oparciu o ręcznie sporządzony protokół i ów nieczytelny zapis przed słowami „4 weksle po 100.000 zł każdy” został w ogóle pominięty. Nie wynika stąd, czy zapis „4 weksle po 100.000 zł każdy” odnosi się do opisu deklaracji, czy wymienia osobne zatrzymane 4 weksle.

Gdyby przy tym nawet przyjąć, że zatrzymano owe 4 weksle po 100.000 zł każdy, z zapisu nie wynika, prze kogo weksle były wystawione, jaką miały formę (czy były zupełne czy nie zupełne), a w konsekwencji niemożliwa byłaby cena, czy kreowały ważne zobowiązanie wekslowe.

Powód nie przedstawił przy tym żadnych dowodów w celu wykazania, że faktycznie w chwili zatrzymania samochodu przez funkcjonariuszy policji rzeczne weksle znajdowały się w jego posiadaniu i w pojeździe.

W związku z tym działania władzy publicznej polegające na braku ujęcia w postanowieniu o dowodach rzeczowych z dnia 25 września 2002 r. przedmiotowych czterech weksli wobec braku wykazania, aby weksle te w rzeczywistości zostały zatrzymane nie stanowią działania bezprawnego i powodującego szkodę.

Podsumowując tę część rozważań stwierdzić trzeba, że powód nie wykazał zdarzenia sprawczego i już z tej przyczyny powództwo podlegało oddaleniu.

Niezależnie od powyższego, nawet w sytuacji gdyby przedmiotowe weksle zostały zatrzymane w toku przeszukania pojazdu przez funkcjonariuszy policji (co jednak nie zostało wykazano, o czym była mowa powyżej) powództwo i tak podlegałoby oddaleniu z następujących przyczyn.

Po pierwsze pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia ewentualnego roszczenia z tego tytułu.

Roszczenie powoda jest roszczeniem z czynu niedowolnego. Przedawnienie roszczeń z tytułu czynu niedozwolonego reguluje obecnie art. 442¹ § 1 i 2 k.c. Stanowi on, że ulega ono przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jeżeli jednak szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przepis ten wszedł w życie w dniu 10 sierpnia 2007 r. Do tego dnia obowiązywał natomiast art. 442 § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawniało się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Jeżeli natomiast szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulegało przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przepis art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny przewidywał jednocześnie, że do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ Kodeksu cywilnego.

Jak wynika z zeznań powoda o braku przedmiotowych weksli wystawionych przez K. M. (1) wśród zatrzymanych i zabezpieczonych w dniu 19 kwietnia 2002 r. dokumentów powziął on wiedzę podczas zapoznawania się z materiałami postępowania karnego w czasie przebywania w areszcie tj. w okresie między kwietniem 2006 r. a listopadem 2007 r. Przy tym już na rozprawie w dniu 27 września 2006 r. w Sądzie Rejonowym w Poznaniu w sprawie V K 502/06 powód J. K. miał świadomość braku możliwości realizowania zatrzymanych weksli, kierując do Sądu zapytanie o to „kto zapłaci za przeterminowanej weksle”.

Już zatem w dniu 27 września 2006 r., a najpóźniej z końcem listopada 2007 r. powód miał świadomość szkody, której naprawienia domaga się w niniejszym postępowaniu i że odpowiedzialność za nią ponosi Skarb Państwa. Tym samym zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. w zw. z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny roszczenie powoda o naprawienie szkody przedawniło się z dniem 30 listopada 2010 r. Powód pozew w niniejszej sprawie wniósł natomiast w dniu 19 kwietnia 2012 r., a więc już po upływie tego terminu przedawnienia.

W sprawie nie ma natomiast zastosowania art. 442¹ § 2 k.c. Powód nie wykazał, aby szkoda, której naprawienia domaga się w niniejszym postępowaniu wynikła ze zbrodni lub występku. Powód w szczególności nie wykazał, aby miał miejsce występku z art. 231 k.k., tj. aby doszło do przekroczenia przez funkcjonariusza publicznego jego uprawnień lub niedopełnienia jego obowiązków, w wyniku czego działał na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Jak wynika ze wcześniejszych rozważań powód nie wykazał, aby rzeczony weksle znajdowały się w przeszukanym samochodzie BMW i zostały zatrzymane przez funkcjonariuszy policji, a następnie na skutek niedopełnienia obowiązków lub przekroczenia uprawnień zostały utracone. Powód nie wykazał też, który z funkcjonariuszy miałby dopuścić się tego czynu, a przestępstwo z art. 231 k.k. ma charakter indywidualny.

Po drugie powód nie wykazał, aby na skutek ewentualnego zachowania władzy publicznej (co też nie zostało wykazane, o czym była mowa powyżej) w jego majątku powstała szkoda, tj. aby istniał związek przyczynowy między takim działaniem a szkodą powoda. Powód szkody upatruje w niemożliwości dochodzenia roszczenia wekslowego od K. M. (1). Tym samym zgodnie z art. 361§1 k.c. szkoda ta powinna pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym z zachowaniami władzy publicznej. Powód domagając się naprawienia takiej szkody powinien zatem wykazać, że to na skutek tych działań – zatrzymania weksli w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym i nadzorowanym przez Prokuraturę Rejonową P., a następnie ich zaginięcia w toku tego postępowania (co też nie zostało wykazane, o czym była mowa powyżej) powód nie może dochodzić roszczenia wekslowego. Innymi słowy powód powinien wykazać, że gdyby nie to działanie mógłby skutecznie dochodzić od K. M. (1) roszczenia wekslowego. Powód okoliczności tych nie wykazał.

Powód nie wykazał po pierwsze, że weksel został skutecznie indosowany na jego rzecz. Jak wynika z zeznań powoda przedmiotowy weksel został wystawiony na (...) Sp. z o.o., która indosowała go na jego rzecz. Powód nie przedstawił jednak żadnych dowodów wskazujących na dokonanie indosu i to zgodnego z art. 11-13 Prawa wekslowego.

Powód nie wykazał też, aby istniały podstawy do wypełnienia weksla. Jak wynika z ustaleń faktycznych przedmiotowy weksel był wekslem niezpełnym – in blanco. Zgodnie zatem z art. 10 Prawa wekslowego powinien zostać wypełniony zgodnie z zawartym porozumieniem – deklaracją wekslową, aby móc skutecznie dochodzić roszczeń z weksla. W innym przypadku zobowiązany z weksla mógł bowiem zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia. Przesłuchany w charakterze świadka K. M. (1) wskazał, że nie ziściły się przesłanki wypełnienia weksla, a tym samym dochodzenia roszczeń z weksla. K. M. (1) nie otrzymał bowiem od J. K. weksli spółki (...), za które płatność miały właśnie zabezpieczać weksle wystawione przez K. M. (1). Tymczasem uzyskanie tych weksli spółki (...) przez K. M. (1) była warunkiem wypełnienia weksli K. M. (1) i dochodzenia z nich roszczeń. Powód w żaden sposób nie wykazał, aby te podstawy wypełnienia weksli K. M. (1) ziściły się. Zaznaczyć należy, że twierdzenia przeciwne powoda co do tego, że nie było żadnych warunków wypełnienia weksli in blanco wystawionych przez K. M. (1) były niewiarygodne z przyczyn opisanych przy ocenie zeznań powoda.

Powód nie wykazał też, aby nie mógł skutecznie dochodzić roszczeń wekslowych wobec K. M. (1). Nawet bowiem w sytuacji zaginięcia weksli Prawo wekslowe przewiduje możliwość dochodzenia roszczeń z nich wynikających. Służy temu procedura umorzenia weksla uregulowana w Tytule I Dziale XVI Prawa Wekslowego. Przy tym art. 100 Prawa wekslowego wyraźnie stanowi, że na podstawie orzeczenia, uznającego weksel za umorzony, można wykonywać wszystkie prawa z wekslu. Powód nie wszczął natomiast postępowania o umorzenie weksla. Tymczasem w razie uzyskania orzeczenia o umorzeniu weksla powód mógłby dochodzić roszczeń wekslowych od K. M. (1). W tym postępowaniu zostałyby zbadane, czy weksel został wypełniony zgodnie z porozumieniem wekslowym, czy roszczenie wekslowe jest przedawnione czy nie, czy w sytuacji przedawnienia roszczenia zarzut przedawnienia nie naruszałby zasad współzycia społecznego z art. 5 k.c., a zatem byłby nieskuteczny.

Zaznaczyć też trzeba, że w niniejszym postępowaniu powód podnosił, że roszczenie wekslowe wobec K. M. (1) jest przedawnione. Nie wykazał jednak tej okoliczności. Początek biegu terminu przedawnienia roszczenia z weksla własnego skierowanego przeciwko wystawcy weksla własnego, zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 i 104 ustawy z 1936 r. - Prawa wekslowego, liczy się od dnia płatności weksla. Tę samą zasadę stosuje się do weksli in blanco. Przedawnienie praw z weksla in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia. Przedawnienie roszczenia z weksla wręczanego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń, co do tej daty, rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego. Treścią upoważnienia zawartego w deklaracji wekslowej towarzyszącej wystawieniu weksla in blanco, wręczanego dla zabezpieczenia określonego roszczenia, jest objęte uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Odnosi się to również do przypadków użycia w deklaracji wekslowej zwrotu przewidującego możliwość wypełnienia weksla w każdym czasie oraz opatrzenia go datą płatności według uznania wierzyciela (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 kwietnia 2013 r. I ACa 1364/12, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2012 r., IV CSK 199/12).

Powód nie wykazał czy, a jeśli tak, jaka data płatności przedmiotowego weksla była na nim wpisana. Nie wynika to też z zeznań K. M. (1), który wskazał, że w wekslu była wpisana data wystawienia, a nie data płatności. Powód nie wykazał też czy roszczenie ze stosunku podstawowego uległo przedawnieniu a jeśli tak kiedy, a tym samym, że utracone zostało uprawnienie do wypełnienia weksla.

Z powyższych okoliczności wynika, że powód nie wykazał, aby nie mógł skutecznie dochodzić roszczenia wekslowego od K. M. (1), a tym samym aby powstała szkoda, której naprawienia się domaga i aby pomiędzy nią, a ewentualnym działaniem władzy publicznej istniał związek przyczynowy.

W tym miejscu wskazać trzeba, że całkowicie nietrafne są twierdzenia powoda, iż Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy (...) w P. ponosi odpowiedzialność za przyjęcie aktu oskarżenia do rozpoznania, mimo że nie odpowiadał warunkom formalnym i Sąd oddalił wniosek powoda o zwrot sprawy do postępowania przygotowawczego uznając dowody za zbędne, a w wyroku się na nie powołał. Jak wynika z dokumentów z akt sprawy (...) Sąd Rejonowy nie opierał się na przedmiotowych wekslach K. M. (1), gdyż nie stanowiły one części materiału dowodowego. Jak przy tym wynika z przedstawionych wcześniej rozważań brak jest podstaw do uznania, aby weksle te zostały zatrzymane w toku tego postępowania. Nadto ewentualne nieprawidłowości w postępowaniu Sądu Rejonowego w postępowaniu karnym nie podlegają badaniu w niniejszym postępowaniu, a mogły stanowić zarzut w postępowaniu karnym w ramach apelacji od tego wyroku. Również za nietrafne należy uznać twierdzenia powoda, aby Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Poznaniu nie dochował należytej staranności przy wykonywaniu czynności nadzorczych nad Sądem Rejonowym (...) w P. w postępowaniu apelacyjnym, utrzymując w mocy w całości wyrok Sądu I instancji, w tym co do rozstrzygnięcia o dowodach rzeczowych, co zdaniem powoda usankcjonowało bezprawne przetrzymywanie przedmiotowych weksli K. M. (1). Po pierwsze Sąd w niniejszym postępowaniu nie może oceniać kwestii niegodności z prawem ewentualnych orzeczeń sądu karnego, a to z uwagi na treść art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. Powód nie przedstawił natomiast prejudykatu, z którego niezgodność ta by wynikała. Po drugie, rozstrzygnięcie to, odnoszące się dowodów rzeczowych, nie dotyczy przedmiotowych weksli, gdyż nie były one ujęte w postanowieniu o dowodach rzeczowych z dnia 25 września 2002 r., do którego odwołuje się to orzeczenie. Tym samym w żaden sposób nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Postępowanie natomiast z innymi zabezpieczonymi dokumentami nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, skoro powód dochodzi roszczenia dotyczącego jednego weksla wystawionego przez K. M. (1) na kwotę 100.000 zł.

Podsumowując, powód nie wykazał zdarzenia sprawczego powodującego szkodę, tj. zatrzymania weksli wystawionych przez K. M. (1) na kwoty po 100.000 zł, a tym samym nie wykazał, aby w odniesieniu do jednego z tych weksli z którym powód wiąże swoje roszczenia, organy władzy publicznej podjęły działania bezprawne, powodujące szkodę w mieniu powoda, w szczególności, aby niewłaściwie go zatrzymano, zabezpieczono, niewłaściwie przechowywano, w konsekwencji zagubiono. Nadto pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powoda.

Mając na uwadze powyższe powództwo podlegało oddaleniu w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Powód przegrał sprawę w całości, a tym samym powinien zwrócić pozwanemu koszty procesu. Koszty procesu poniesione przez pozwanego obejmowały wyłącznie wynagrodzenie Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa zastępującej pozwanego w kwocie 3.600 zł (ustalone w oparciu o §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - tekst jednolity Dz.U. z 2013r., nr 490). Koszty te zostały zasądzone na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

SSR del. do SO Agnieszka Śliwa